

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ХВОРОБИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

для здобувачів вищої освіти 1 курсу денної форми здобуття освіти
Освітньої програми «Лабораторна діагностика»
Спеціальності 224 «Технології медичної діагностики та лікування»
Галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧІ

ЛИТВИНОВА
Ольга
Миколаївна

професор кафедри клінічної
лабораторної діагностики,
мікробіології та біологічної
хімії, доктор медичних наук,
професор

olgalitvinovamd@gmail.com

Інформація про викладача

<https://biochem.nuph.edu.ua/litvinova-olga-mikolaivna/>

1. Назва закладу вищої освіти та підрозділу: Національний фармацевтичний університет, клінічної лабораторної діагностики, мікробіології та біологічної хімії.

2. Адреса: м. Харків, вул. Куликівська, 12, 1-й поверх, т. 057-706-47-87.

3. Веб-сайт кафедри: :: <https://biochem.nuph.edu.ua/>

4. Консультації : відбуваються on-line на платформі ZOOM після заняття.

5. Анотація освітнього компонента: «Хвороби цивілізації» є вибірковою дисципліною для другого (магістерського) рівня зі спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування, освітня програма «Лабораторна діагностика». Підсумковий контроль – семестровий залік.

6. Мета викладання освітнього компонента: надання системних знань про етіологію, патогенез, клінічну картину, методи лабораторної діагностики та профілактики сучасних захворювань, що виникли разом із цивілізаційними складовими сучасності, комплексна підготовка здобувачів вищої освіти, надання певного обсягу знань та практичних навичок необхідних для подальшої плідної праці лікаря-лаборанта.

7. Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- **ЗК 4.** Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК 5.** Здатність вчитись і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК 8.** Здатність працювати автономно.
- **ЗК 9.** Здатність працювати в команді.

Hard-skills / Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- **ФК 3.** Здатність використовувати професійні знання та практичні уміння в проведенні лабораторних досліджень при різних захворюваннях відповідно до клінічних протоколів.

- **ФК 4.** Здатність інтерпретувати результати лабораторних досліджень в комплексі всіх показників з діагностичною, лікувальною та прогностичною метою.
- **ФК 10.** Здатність оцінювати вплив ліків на результати лабораторних досліджень.

8. Програмні результати навчання (ПРН):

- **ПРН 1.** Застосовувати професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі академічного або професійного спрямування.
- **ПРН 3.** Володіти та застосовувати знання та уміння із загальної та професійної підготовки при вирішенні спеціалізованих завдань.
- **ПРН 5.** Аргументувати висновки та виявляти зв'язки між сучасними концепціями в організації процесу управління на кожному етапі професійної діяльності.
- **ПРН 7.** Демонструвати поглиблення базових знань за допомогою самоосвіти, демонструвати уміння представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег, демонструвати здатність обміну досвідом з іншими спеціалістами.
- **ПРН 8.** Надавати консультативну допомогу пов'язану з професійною діяльністю. Виконувати вимоги посадових інструкцій, самоудосконалюватись.
- **ПРН 10.** Виявляти, узагальнювати та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності та формувати почуття відповідальності за виконувану роботу.
- **ПРН 15.** Координувати, модифікувати і комбінувати різні методи дослідження з метою виконання типових і нетипових професійних завдань.

9. Статус освітнього компонента: вибіркова.

10. Пререквізити освітнього компонента: «Хвороби цивілізації» базується на вивченні студентами нормальної та патологічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології, медичної біології, медичної та біологічної фізики, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, фізіології, гігієни з гігієнічною експертизою, клінічної лабораторної діагностики, мікробіології, вірусології та імунології з мікробіологічною діагностикою й інтегрується з цими дисциплінами.

11. Обсяг освітнього компонента: 4 кредити ЕКТС (120 годин): 40 годин аудиторних занять, з них – 8 годин лекцій, 32 годин – практичних занять; 80 години самостійної роботи.

12. Організація навчання:

Формат викладання освітнього компонента:

- *репродуктивний метод:* традиційні семінарські заняття;
- *проблемне викладання:* Case-based learning – метод кейсів;
- *дослідницький метод:* Research-based learning – участь в науково-дослідницькій роботі, підготовка тез доповідей на конференції, наукових статей

Зміст освітнього компонента:

Змістовий модуль 1. Хвороби цивілізації. Вплив факторів на організм людини.

Тема 1. Хвороби цивілізації. Метаболічні порушення та їх прояви. Цукровий діабет як хвороба сучасних цивілізацій.

Поняття про хвороби цивілізації, визначення поняття, механізми розвитку. Вміння аналізувати, робити висновки щодо причин і механізмів функціональних, метаболічних, структурних порушень клітин, органів та систем організму при захворюваннях сучасності. Фактори ризику хвороб цивілізації. Науково-технічний прогрес і антропогенний вплив на середовище – основа розвитку хвороб цивілізації. Комплексний патогенний вплив факторів зовнішнього середовища на організм людини у сучасній популяції. Сучасні уявлення про розвиток хвороб цивілізації. Гіпокінезія та гіподинамія; переїдання, надлишкова маса тіла; постійне психоемоційне напруження, неправильний відпочинок; зловживання алкоголем і тютюнопаління – важливих факторів ризику розвитку хвороб цивілізації.

Метаболічні порушення та їх прояви. Гіпокінезія та гіподинамія; переїдання й пов'язана із цим надлишкова маса тіла; постійне психоемоційне напруження, неправильний відпочинок;

зловживання алкоголем і тютюнопаління – основні чинники, що призводять до метаболічних порушень. Аліментарне ожиріння і метаболічний синдром. Клінічні симптоми та наслідки при метаболічному синдромі. Дисліпідемія як прояв метаболічного синдрому, її лабораторні характеристики.

Цукровий діабет як хвороба сучасних цивілізацій. Порушення режиму харчування та харчової поведінки. Порушення обміну речовин. Цукрова «залежність» сучасного цивілізованого світу. Епідеміологічні особливості цукрового діабету в світі та в Україні. Типи діабету. Етіологія та патогенез захворювання. Клінічна та лабораторна характеристика змін. Профілактичні заходи.

Тема 2 .Серцево-судинні захворювання як основна причина захворюваності та смертності населення. Гіпертонічна хвороба.

Серцево-судинні захворювання – найбільш часта причиною смерті у світі. Класифікація захворювань. Фактори ризику: генетичні чинники, вік, стать, харчування. Епідеміологія в світі та в Україні.

Гіпертонічна хвороба, етіологія та патогенез. Клінічна та лабораторна характеристика змін. Профілактичні заходи, як основа профілактики ускладнень. Медикаментозний контроль та зміна способу життя при гіпертонічній хворобі – необхідна риса сучасності та захід профілактики хвороби. Особливості перебігу гіпертонічної хвороби у осіб похилого віку.

Тема 3. Ішемічної хвороби серця (ІХС). Інфаркт міокарда. Фактори впливу. Актуальність, діагностика, профілактика.

Фактори ризику ІХС: генетичні чинники, вік, стать, інтоксикації. Актуальність захворювання всвіті та в Україні. Етіологія та патогенез. Клінічна класифікація ІХС. Клінічна та лабораторна характеристика змін. Причини раптової коронарної смерті, інфаркту міокарда, інсульту та зв'язок їх з атеросклерозом. Препарати для зниження рівня холестерину крові. Профілактичні заходи

Інфаркт міокарда. Етіологія та патогенез. Актуальність захворювання в світі та в Україні. Клінічна та функціональна діагностика, лабораторна характеристика змін. Профілактичні заходи.

Змістовий модуль 2. Взаємозв'язок людини та факторів оточуючого середовища.

Тема 4. Основи раціонального харчування. Дієтичне харчування.

Сутність раціонального та здорового харчування, визначення поняття. Продукти харчування, їх ролі для організму людини. Принципи складання харчового раціону, культура харчування. Фізіологічні основи харчування. Білки, жири, вуглеводи, мікроелементи, вітаміни – основа раціонального харчування. Дієти та дієтичне харчування.

Тема 5. Еколого-технологічні складові хвороб цивілізації. Алергізація та алергічні захворювання

Вплив екологічних та техногенних чинників на організм людини. Питання алергізації різних груп населення, статистичні показники за останні роки.

Тема 6. Травматизм як складова хвороб цивілізації. Вплив травматичних чинників на організм людини.

Поняття травматизму, його види у сучасному житті. Класифікація травм. Фізична, моральна, психічна, вогнепальна та колективна травма. Колективна травма, як сучасний аспекти травматизації суспільства. Вплив війни на суспільство.

Тема 7. Отруєння як складова хвороб цивілізації. Ятрогенні впливи медикаментозної терапії.

Отруєння, як порушення функцій чи ушкодження органів внаслідок дії отрут чи токсинів. Класифікація отруєнь за джерелом надходження токсинів (екзогенні, ендогенні, ендогенний інтоксикаційний синдром), ендотоксикози та за походженням (побутові, професійні, лікарські, умисні). Шляхи потрапляння токсичних речовин до організму людини. Види отруєнь. Вплив алкоголю, паління, наркотиків та лікарських речовин на організм людини.

Ятрогенні захворювання, визначення поняття. Класифікація ятрогенії. Види ятрогенії та

їх характерні особливості, лікування та прогноз.

Семестровий контроль модуля «Хвороби цивілізації».

Самостійна робота включає в себе вивчення частини питань 1-7 тем освітнього компонента, які не увійшли до аудиторних занять, та виконання завдань з цих тем з метою закріплення теоретичного матеріалу.

13. Види та форми контролю:

Поточний контроль:

Контроль знань на кожному занятті: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних задач.

Контроль змістових модулів: : складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач

Умови допуску до контролю змістових модулів: наявність мінімальної кількості балів за заняття змістового модулю, за контроль змістового модулю 1 (для контролю змістового модулю 2,.

Семестровий контроль:

Форма семестрового контролю: семестровий залік.

Умови допуску до контролю змістових модулів: поточний рейтинг більше 60 балів, наявність мінімальної кількості балів за контроль змістового модулю 1 та 2, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

Умови допуску до семестрового контролю: Поточний рейтинг більше 60 балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітнього компонента.

14. Система оцінювання з освітнього компонента:

Оцінювання засвоєння тем освітнього компонента під час занять:

<i>Номер теми освітнього компонента</i>	<i>Максимальна кількість балів за тему</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за тему за видами робіт</i>	<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>
Змістовий модуль 1			
Тема 1.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних завдань
Тема 2.	10	3	тестування
		3	усна відповідь
		4	вирішення ситуаційних завдань
Тема 3.	10	2	тестування
		2	усна відповідь

		4	вирішення ситуаційних завдань для самостійної роботи
		2	написання реферату
Всього балів за змістовий модуль 1:		30	
Змістовий модуль 2			
Тема 4.	6	2	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 5.	6	2	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 6.	6	2	тестування
		2	усна відповідь
		2	вирішення ситуаційних завдань
Тема 7.	12	2	тестування
		2	усна відповідь
		5	вирішення ситуаційних завдань для самостійної роботи
		3	написання реферату
Всього балів за змістовий модуль 2:		30	
Всього балів за модуль:		60	

Замість виконання видів робіт з будь-якої теми освітнього компонента можуть зараховуватись такі види робіт здобувача вищої освіти:

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, вебінарах з теми освітнього компонента (з підготовкою есе, тез доповідей, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено програмою заходу, або тезами доповідей, або відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з теми освітнього компонента (в розробці анкетних форм, проведенні експериментальних досліджень, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Оцінювання здобувачів за видами робіт під час занять:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
тестування	16
відповіді на теоретичні питання	14
вирішення ситуаційних завдань	14
написання реферату	5
вирішення завдань для самостійної роботи	11
Всього балів:	60

Оцінювання під час контролю змістових модулів:

<i>Види робіт, за які здобувач отримує бали</i>	<i>Розподіл максимальної кількості балів за контроль змістового модуля за видами робіт</i>	<i>Максимальна кількість балів за контроль змістового модуля</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>		
тестування	5	20
відповіді на теоретичні питання	15	
<i>Змістовий модуль 2</i>		
тестування	5	20
вирішення розрахункових завдань	15	
<i>Всього балів за контроль змістових модулів:</i>		<i>40</i>

Оцінювання самостійної роботи здобувача освіти:

під час поточного контролю: 22 бали: 5 балів написання реферату (тема 3,7), 8 балів – вирішення ситуаційних завдань (теми 1-3), 9 балів - вирішення завдань для самостійної роботи (теми 3-7).

під час контролю змістового модуля 1: білети до змістового модуля 1 включають теоретичні питання та тестові завдання з тем 1-3,

під час контролю змістового модуля 2: білети до змістового модуля 2 включають теоретичні питання та тестові завдання з тем 4-7.

Шкала оцінювання семестрового заліку:

При вивченні освітнього компонента застосовується декілька шкал оцінювання: 100-бальна шкала, недиференційована («зараховано», «не зараховано») двобальна шкала та рейтингова шкала ECTS. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу згідно таблиці.

Сума балів за 100-бальною шкалою	Шкала ECTS	Оцінка за недиференційованою шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
1-34	F	

16. Політики освітнього компонента:

Політика щодо академічної доброчесності. ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять. Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляції). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

Політика щодо визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти. Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до ПОЛ «Про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здобувачами вищої освіти у НФаУ».

В рамках академічної свободи викладача замість виконання видів робіт з теми освітнього компонента можливим є зарахування неформальної освіти здобувача вищої освіти.

16. Інформаційне та навчально-методичне освітнього компонента:

Обов'язкова література	1. Патологічна анатомія [Електронний ресурс] : підручник [для здобувачів вищої освіти ф-ту мед.-фармацевт. технологій зі спец. 224 "Технології медичної діагностики та лікування"] / Волковой В. а. [та ін.]. – Харків : НФаУ: Золоті сторінки, 2013. – 400 с.
-------------------------------	--

	- Лаповець Л. Є. [та ін.]. Клінічна лабораторна діагностика: підручник для студ. і лікарів-інтернів мед. ЗВО, фахівців лаборатор. діагностики і клініцистів різних спец. К. : Медицина, 2019.- 472 с. - Луцик Б. Д. [та ін.] Клінічна лабораторна діагностика : навч. посіб. для студ. та лікарів-інтернів мед. ВНЗ. К. : Медицина, 2018.- 472 с. - Атаман О. В. Патофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т. 2 : Патофізіологія органів і систем / О. В. Атаман. - 2-ге вид. - Вінниця : Нова книга, 2016. - 448 с. - Патофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Ю. В. Биць, Г. М. Бутенко [та ін.] ; за ред.: М. Н. Зайка, Ю. В. Биця, М. В. Кришталю. - 6-е вид., перероб. і допов. - Київ : Медицина, 2017. - 737 с. - Закон України «Про захист прав споживачів». Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 30.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітнього компонента	- Атаман О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / О. В. Атаман. - 5-те вид. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 512 с. - Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; наукові редактори перекладу І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко; переклад 10-го англ. видання. - К.: Медицина, 2019. - 420с. - Патологічна фізіологія. Книга в трьох частинах. Ч.I. Нозологія. // М.С. Рєгада, В.М.Єльський, Л.А. Любінець, М.О.Качмарська та ін./Львів, «Сполом». – 2009. – 290 с. - General and clinical pathophysiology: textbook for students of higher educational institutions, of IV th level of accreditation / A. V. Kubyshkin [et al.]; ed. by.: A. V. Kubyshkin, A. I. Gozhenko ; pec.: N. V. Krishtal, N. K. Kazimirko. - 2nd ed. - Vinnytsya : Nova Knyha Publishers, 2016. - 656 p.
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітнього компонента	http://www.library@nuph.edu.ua – бібліотека Харківського національного фармацевтичного університету. http://www.kh.med.bibc@ukr.net – Харківська державна медична бібліотека. https://korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. www.emed.org.ua – медична література. http://profmed.at.ua/index/gigienichni_vimogi_do_ustatkuvannja_ditjachikh_ustano_v/0-199 – профілактична медицина.
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/index.php?categoryid=619

17. Технічне й програмне забезпечення освітнього компонента:

Технічне забезпечення – комп'ютер персональний комплектації IVT Computers Intel Pentium G4400 (2016), відеокамера, мультимедійний проектор, екран. Програмне забезпечення: Microsoft Word, Excel, Power Point, Acrobat rider, Google Workspace for Education Standard, ZOOM, MOODLE